

EITEM AR YR AGENDA: 6

PWYLLGOR ARCHWILIO AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

3 Mehefin 2013

GWEITHGARWCH RHEOLI'R TRYSORLYS A GWIR DDANGOSYDDION DARBODUS 2012-2013

Adroddiad gan Ken Finch, Trysorydd

Pwrpas yr Adroddiad

- 1 Mae'r adroddiad trysorlys blynyddol yn un o ofynion gweithdrefnau cofnodi'r Awdurdod, ac mae'n cynnwys gweithgarwch y trysorlys ar gyfer 2012-2013. Mae'r adroddiad hefyd yn cynnwys y gwir Ddangosyddion Darbodus ar gyfer 2011-2012, yn unol â gofynion y Cod Darbodus.

Rôl Graffu

- 2 Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi cael y gorchwyl o sicrhau bod craffu effeithiol yn digwydd ar strategaeth a pholisïau rheoli'r trysorlys, ac yn seiliedig ar eu canfyddiadau, yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod Tân ac Achub.

GWEITHGARWCH RHEOLI'R TRYSORLYS 2012-2013

Crynodeb o'r Strategaeth y cytunwyd arni ar gyfer 2012-2013

- 3 Mae Sector, sef ymgynghorwyr Trysorlys yr Awdurdod, wedi rhagweld y byddai blwyddyn ariannol 2012-2013 yn gweld y gyfradd sylfaenol yn aros ar 0.5%, gydag unrhyw godiadau'n digwydd yn 2013-14. Yr argymhelliad oedd gohirio gweithgarwch benthyca sy'n ymwneud â chyfraddau llog sefydlog, a phetai angen arian parod yna dylid dewis, pan fo modd, fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ar gyfraddau newidiol a benthyciadau dros dro. Dylid cymryd agwedd wylidwrus tuag at fuddsoddi cronfeydd. Ni ddylai'r buddsoddiad hiraf fod yn hirach na thri mis, a dylid dadansoddi'r holl wybodaeth sydd ar gael ar bartïon i gontract cyn buddsoddi.

Y Cefndir Economaidd ar gyfer 2012-2013

- 4 Yn ôl y rhagolygon economaidd ar gyfer 2012-13, roedd y gyfradd sylfaenol yn mynd i aros ar 0.5% ac roedd disgwyl i gyfradd fenthycyca'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus godi. Roedd y rhagolygon yn gywir ar gyfer y gyfradd sylfaenol, ond yn anghywir ar gyfer cyfraddau'r bwrdd gan fod y rhain wedi aros yn weddol sefydlog, gan symud dim ond ambell bwynt i fyny ac i lawr yn ystod y flwyddyn. Roedd pryderon am y sector Bancio yn dal yn amlwg ac ar gyfer strategaethau buddsoddi Awdurdodau Lleol y prif flaenoriaeth oedd sicrhau diogelwch cronfeydd. Parhaodd nifer fawr o Awdurdodau Lleol i fuddsoddi cronfeydd dros ben ym Manc Lloegr ac Awdurdodau Lleol eraill yn hytrach na Banciau a Chymdeithasau Adeiladu, gan aberthu elw er mwyn cael sicrwydd. Cymerodd yr Awdurdod agwedd wylidwrus ar fuddsoddiadau gan fuddsoddi dros dro mewn Sefydliadau Bancio a Chymdeithasau Adeiladu Prydeinig ar y rhestr o bartion i gontract yn unig. O ran benthyciadau, roedd yr Awdurdod wedi manteisio ar y cyfraddau llog isel ac wedi benthycyca ar gyfradd sefydlog byr dymor, fel y cynghorwyd gan Sector, sef yr ymgynghorwyr rheoli'r trysorlys a benodwyd gan Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, ac eithrio un benthyciad. Cymerwyd benthyciad o £1.025 miliwn yn benodol i ariannu prynu'r Pencadlys, ac roedd cyfnod y benthyciad a'r amserlen ar gyfer ei ad-dalu yn cyd-fynd â'r cyllid cyfalaf a gyllidebwyd ar gyfer prynu'r Pencadlys. Benthycodd yr Awdurdod gan Awdurdodau Lleol eraill hefyd, gan fanteisio ar y cyfraddau llog isel a oedd ar gael. Nid oedd unrhyw gyfleoedd i ailstrwythuro yn ystod y flwyddyn.

Gweithgarwch Benthycyca

- 5 Cymerir benthyciadau i ariannu rhaglen gyfalaf yr Awdurdod Tân ac Achub. Cymerwyd benthyciadau gwerth £2.5 miliwn yn 2012-2013 i ariannu'r Rhaglen Gyfalaf. Er hynny, benthycodd yr Awdurdod ychydig yn fwy nag y disgwyliwyd, £0.102 miliwn, yn ôl ei Ofyniad Cyllido Cyfalaf (Capital Financing Requirement – CFR) yn ystod 2012-2013. Yn ystod y flwyddyn aeddfedodd gwerth £4 miliwn o fenthyciadau cyfradd tymor penodol gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, a disodlwyd y rhain gan fenthyciadau tebyg ond am gyfnodau hirach er mwyn 'gwastatáu' proffil aeddfedu'r portffolio benthyciadau. Parhaodd yr Awdurdod i ddefnyddio benthyciadau dros dro gan Awdurdodau Lleol eraill fel modd o ariannu'r rhaglen gyfalaf, ac ar gyfartaledd cafwyd gwerth

£7 miliwn o fenthyciadau drwy gydol y flwyddyn. Amrywiodd y cyfraddau llog ar fenthycia dros dro rhwng 0.3% a 0.4%, gyda'r cyfraddau hyn llawer yn is na'r cyfraddau a gynigwyd gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus.

Buddsoddiadau

- 6 Mae polisi buddsoddi'r Awdurdod yn cael ei bennu gan Ganllawiau Cynulliad Cenedlaethol Cymru, sy'n cael ei weithredu yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a gymeradwywyd gan yr Awdurdod ar 15 Rhagfyr 2003. Roedd y gweithgarwch buddsoddi yn ystod y flwyddyn yn cydymffurfio â'r strategaeth a gymeradwywyd, ac ni chafodd yr Awdurdod unrhyw drafferthion hylifedd.
- 7 Buddsoddodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yr holl arian a oedd dros ben yn y farchnad ar ran yr Awdurdod Tân ac Achub. Balans y buddsoddiadau craidd am y flwyddyn oedd £2,000,000 a balans y buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2013 oedd £2,210,000 o'i gymharu â £2,240,000 ar 31 Mawrth 2012. Y gyfradd ar gyfartaledd a gafwyd ar fuddsoddiadau oedd 0.75%, ac roedd yr arian yn cael ei ddal yn bennaf mewn cyfrif galw dim rhybudd, felly roedd modd cadw sefyllfa'r Awdurdod o ran hylifedd.
- 8 Mae balans yr arian ar gael i'w fuddsoddi wedi aros yr un fath ar oddeutu £2 filiwn. Y gyllideb ar gyfer llog buddsoddiadau oedd £25,000 a'r llog gwirioneddol a gafwyd oedd £24,024.

DANGOSYDDION DARBODUS

- 9 Yn unol â'r Cod Darbodus, mae gofyn i'r Awdurdod roi gwybod am y gwir ddangosyddion darbodus ar ôl diwedd y flwyddyn. Mae Atodiad A yn cynnwys rhestr y dangosyddion darbodus gorfodol. Mae rhai o'r dangosyddion hyn naill ai'n rhoi trosolwg neu derfyn ar weithgarwch trysorlys, a dangosir y rhain isod:

	2013 Gwir £'000	2013 Dangosydd Gwreiddiol £'000
Sefyllfa Benthycia	23,071	25,168
Gofyniad Cyllido Cyfalaf	22,969	25,168

- 10 Mae Gofyniad Cyllido Cyfalaf yn dangos angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthyg i ddiben cyfalaf ac mae hyn yn ffordd o fesur sefyllfa dyled yr Awdurdod fel y dangosir uchod. Er mwyn sicrhau y bydd gwir fenthyca buddsoddiadau dros y tymor canolig ar gyfer cyfalaf yn unig, ni ddylai'r benthyca, ar wahân i fenthyca tymor byr, fod yn fwy na'r CFR ar gyfer 2012-2013 ynghyd â'r newidiadau disgwylidig i'r CFR yn ystod 2013-2014 a 2014-2015. Mae'r tabl uchod yn dangos bod sefyllfa net yr Awdurdod o ran benthyciadau fymryn yn uwch (£0.102 miliwn) na'r CFR ar gyfer 2012-2013.
- 11 Y Terfyn Awdurdodedig yw'r "Terfyn Benthyca Fforddiadwy", sydd yn ofynnol dan adran 3 Deddf Llywodraeth Leol 2003. Mae'r tabl isod yn dangos fod yr Awdurdod wedi cadw ei fenthyca gros o fewn y Terfyn Awdurdodedig yn ystod 2012-2013.
- 12 Y Ffin Weithredol yw sefyllfa benthyg ddisgwylidig yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, ac mae cyfnodau pan fo'r gwir sefyllfa o dan, neu dros, y Ffin yn dderbyniol ar yr amod nad yw'n uwch na'r Terfyn Awdurdodedig.

	2012/13 £'000
Dangosydd Gwreiddiol – Terfyn a Ganiateir	27,168
Dangosydd Gwreiddiol – Ffin Weithredol	25,168
Y mwyafswm o ran benthyciadau yn ystod y flwyddyn	23,071
Yr isafswm benthyca yn ystod y flwyddyn	20,724

Y FFRAMWAITH RHEOLEIDDIO, RISG A PHERFFORMIAD

- 13 Mae gweithgarwch rheoli trysorlys yr Awdurdod yn cael ei reoli gan nifer o godau, statudau a chanllawiau proffesiynol:
- Deddf Llywodraeth Leol 2003 (y Ddeddf), sy'n darparu'r pwerau i fenthyg a buddsoddi yn ogystal â rhoi cyfyngiadau a therfynau ar y gweithgarwch hwn;

- Mae'r Ddeddf yn caniatáu i Lywodraeth Cynulliad Cymru osod terfynau un ai ar yr Awdurdod neu'n genedlaethol ar bob awdurdod lleol, gan gyfyngu ar y benthyca a ganiateir (er na wnaed unrhyw gyfyngiadau yn 2012-2013);
  - Mae'r Offeryn Statudol 3239 (W319) 2003, diwygiedig, yn datblygu ac yn rheoli pwerau o fewn y Ddeddf
  - Mae'r Offeryn Statudol yn mynnu bod yr Awdurdod yn ymgymryd ag unrhyw weithgarwch benthyca gan ystyried Cod Darbodus CIPFA ar gyfer Cyllid Cyfalaf Awdurdodau Lleol;
  - Mae'r Offeryn Statudol hefyd yn mynnu bod yr Awdurdod yn cymryd gofal am holl weithgarwch y trysorlys gan ystyried Cod Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus;
  - Dan y Ddeddf mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi cyflwyno Canllaw Buddsoddi i strwythuro a rheoli gweithgarwch buddsoddi'r Awdurdod.
- 14 Mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r holl ofynion statudol a rheoleiddio perthnasol uchod sy'n cyfyngu ar lefel y risg sy'n gysylltiedig â'i weithgarwch rheoli trysorlys. Yn benodol, mae'r ffaith ei fod wedi mabwysiadu a gweithredu'r Cod Darbodus a'r Cod Ymarfer ar gyfer Rheoli Trysorlys yn golygu bod ei wariant cyfalaf yn ddoeth, yn fforddiadwy ac yn gynaliadwy, ac mae ei arferion trysorlys yn dangos agwedd risg isel.

ARGYMHELLIAD

- 15 Argymhellodd yr Aelodau fod yr Awdurdod Tân yn cymeradwyo'r Dangosyddion Darbodus gwirioneddol ar gyfer 2012-2013.

ATODIAD A

		2012/3 Gwir	2012/13 Dangosydd Gwreiddiol
1	Gwariant Cyfalaf	2,865,493	3,980,250
2	Gofyniad Cyllido Cyfalaf	22,969,333	25,168,000
3	Benthyca	23,071,170	25,168,000
4	Buddsoddiadau	2,210,000	2,000,000
5	Terfyn a Ganiateir	23,071,170	27,168,000
6	Ffin Weithredol	23,071,170	26,590,000
7	Cymhareb y Costau Ariannu â Llif Refeniw Net	7.44%	8.58%
8	Effaith gynyddol Penderfyniadau Buddsoddi Cyfalaf ar y Cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol	25,646	60,000
9	Benthyciadau Cyfradd Llog Sefydlog fel % o Gyfanswm y Benthyciadau	93.5%	55% - 100%
10	Benthyciadau Cyfradd Amrywiol fel % o Gyfanswm y Benthyciadau	6.5%	0% - 45%
11	Strwythur Aeddfedu Benthyciadau Cyfradd Sefydlog		
	Dan 12 mis	43.34%	0% - 55%
	12 mis i 2 flynedd	21.68%	0% - 50%
	2 flynedd i 5 mlynedd	11.23%	0% - 50%
	5 mlynedd i 10 mlynedd	9.75%	0% - 75%
	10 mlynedd a hirach	14.00%	0% - 100%